

دستورالعمل اجرای مقررات محیط زیستی برای صدور مجوز احداث و بهره برداری از مراکز تکثیر و پرورش جانوران بی مهره به غیر از زالو

معاونت محیط زیست طبیعی و تنوع زیستی

(دفتر حفاظت و مدیریت حیات وحش - دفتر موزه ملی تاریخ طبیعی و ذخایر ژنتیکی)

تابستان ۱۴۰۲

به نام خالق طبیعت

مقدمه:

در اجرای مواد ۱ و ۸ قانون حفاظت و بهسازی محیط زیست و مواد ۱، ۶ و ۷ قانون شکار و صید و همچنین مواد ۸ الی ۱۴ و ۲۰ آئین نامه اجرایی قانون شکار و صید (به شماره مصوبه ۱۳۱۳۳۳ / ت ۵۴۵۸۲ هیئت وزیران) و در راستای مدیریت امور مربوط به جانوران وحشی از جمله صدور مجوز یا پروانه برای نگهداری، خرید و فروش، تکثیر و پرورش، واردات و صادرات و حمل گونه های بومی و غیر بومی زنده و غیر زنده، اجزاء و محصولات و فرآورده های جانبی آنها، به عنوان یکی از وظایف ذاتی سازمان حفاظت محیط زیست، دستورالعمل اجرای مقررات محیط زیستی برای صدور مجوز احداث و بهره برداری از مراکز تکثیر و پرورش جانوران بی مهره به غیر از زالو توسط سازمان ابلاغ می گردد.

ماده یک: هدف از تدوین دستورالعمل

با توجه به درخواستهای بهره برداری از اجزای تنوع زیستی توسط اشخاص مختلف (حقیقی و حقوقی) و با عنایت به تکالیف قانونی و وظایف اصلی و ذاتی سازمان حفاظت محیط زیست در صیانت از عناصر زنده و غیر زنده زیست بومها (محیط زیست) همچنین به منظور جلوگیری از برداشت بی رویه جانوران وحشی موضوع این دستورالعمل از طبیعت و ممانعت از قاچاق حیات وحش (زنده و غیر زنده و اجزاء و محصولات جانبی آنها) به داخل و خارج کشور و ممانعت از ورود گونه های مهاجم و در معرض خطر قرار گرفتن جانوران وحشی بومی و تداخلات ژنتیکی محتمل، سازمان حفاظت محیط زیست اقدامات قانونی لازم را انجام خواهد داد، لذا با توجه به وظایف حاکمیتی و مأموریت این دستگاه، اجرای طرحهای موضوع این دستورالعمل و پاسخگویی به درخواستهای اشخاص نمی بایست با نقض مقررات و تخریب محیط زیست و تضعیف تنوع زیستی بومی کشور و تنزل اولویتهای اصلی وظایف سازمان ملازمه پیدا کند.

ماده دو: تعاریف

- 1- سازمان: سازمان حفاظت محیط زیست.
 - 2- معاونت: معاونت محیط زیست طبیعی و تنوع زیستی سازمان.
 - 3- دفاتر تخصصی: دفتر حفاظت و مدیریت حیات وحش و دفتر موزه ملی تاریخ طبیعی و ذخایر ژنتیکی.
 - 4- اداره کل: اداره کل حفاظت محیط زیست استان محل اجرای طرح تکثیر و پرورش.
 - 5- آیین نامه: آیین نامه اجرایی قانون شکار و صید. (مصوب هیئت وزیران به شماره ۱۳۱۳۳۳/ت/۵۴۵۸۲هـ مورخ ۱۳۹۸/۱۰/۱۴)
 - 6- مولدین: گونه های زایای اولیه جهت تکثیر و پرورش.
 - 7- موالید: جمعیت ایجاد شده حاصل از زاد و ولد مولدین در مرکز تکثیر و پرورش.
 - 8- مراکز حساس: به کلیه شهرستانها، شهرها، بخشها، دهستان، محله ها، روستاها، شهرکها مسکونی و مجتمع های مسکونی دارای حداقل بیست خانوار ساکن و همچنین خوابگاه، ندامتگاه، مدرسه، مراکز درمانی، آموزشی، نظامی که در حال فعالیت و دایر می باشند و منابع آب شرب (سفره های زیرزمینی، رودخانه ها و سدها) بزرگراه ها و جاده های ترانزیتی و جاده های اصلی، پارک ملی، تالاب، دریاچه، اثر طبیعی ملی، پناهگاه حیات وحش، مناطق و رودخانه های حفاظت شده اطلاق می گردد.
 - 9- مرکز: واحد تکثیر و پرورش به منظور اهداف موضوع این دستورالعمل.
 - 10- مجری: متقاضیانی که موفق به گذراندن مراحل قانونی موضوع این دستورالعمل و دریافت مجوز بهره برداری می شوند.
 - 11- سوء پیشینه مؤثر: منظور، ارتکاب به تخلفات محیط زیستی و شکار و صید است که قانونگذار نسبت به آن محرومیت های حقوق اجتماعی از قبیل ممنوعیت صدور پروانه شکار و صید تا مدت معین مقرر داشته باشد.
 - 12- جانوران وحشی: جانورانی که منشأ طبیعی داشته و ذاتاً به صورت وحشی در طبیعت زندگی و تولید مثل می کنند. جانوران موضوع این آیین نامه اعم از پستانداران، پرندگان، خزندگان، دوزیستان، بی مهرگان و آبزیان می باشند. (تعریف آیین نامه).
 - 13- جانوران وحشی بومی: جانوران وحشی که در طبیعت ایران زندگی می کنند. جانوران وحشی در اسارت نیز مشمول این تعریف می باشند. (تعریف در آیین نامه).
- تبصره: به عبارتی گونه هایی که توانسته اند به طور طبیعی گستره ای فراتر از یک یا چند کشور انتشار یافته و در این کشورها تکامل پیدا کرده اند و بخشی از تنوع زیستی همه این کشورها بشمار می روند.

- 14- جانوران وحشی غیر بومی: جانوران وحشی که بومی ایران نبوده و به هر ترتیب از خارج از کشور وارد شده یا می شوند. (تعریف در آیین نامه).
- 15- جانوران وحشی در معرض خطر انقراض: جانوران وحشی که به دلیل جمعیت کم یا قرار گرفتن در شرایط زیستی بحرانی و یا تهدیدات ناشی از فعالیت های انسانی و تخریب زیستگاه یا تغییرات محیطی و زیست بومی و مانند آنها در معرض خطر نابودی قرار دارند. (تعریف در آیین نامه).
- 16- جانوران وحشی حمایت شده و حفاظت شده: جانوران وحشی که با عوامل تهدید کننده طبیعی و انسانی یا تخریب زیستگاه با کاهش جمعیت مواجه بوده و چنانچه مورد حمایت و حفاظت ویژه قرار نگیرند، در معرض خطر انقراض خواهند بود. (تعریف در آیین نامه).
- 17- جانوران وحشی عادی: جانوران وحشی که از لحاظ وضعیت زیستی و جمعیتی شرایط مناسبی داشته و در معرض خطر انقراض نیستند. (تعریف در آیین نامه).
- 18- حیوانات اهلی و خانگی: به جانورانی اطلاق می شود که گونه های آنها کلاً و به مرور ایام دست آموز بشر گردیده و عرفاً و عادتاً در محیط زیست انسانی ساکن و یا دائماً نزد بشر زیست می نمایند. مانند سگ و گربه، مرغ و خروس، گاو و گوسفند و بز اهلی و امثال آنها. جانورانی که گونه ها و جمعیت‌هایی از آنها هنوز به صورت وحشی در طبیعت زندگی کرده ولی توسط اشخاص زنده گیری و در اسارت و قفس زاد و ولد و تکثیر و پرورش یافته هر چند هم دست آموز شده باشند حیوان خانگی تلقی نمی شوند مانند طوطی، میمون و کبک و امثال آنها. (دستورالعمل در مورد نحوه صدور مجوز پروانه های ورود و خروج حیوانات و جانوران وحشی مورخ ۱۳۷۱/۰۸/۲۵).
- 19- گونه های اندمیک: یا بومی انحصاری به موجودات زنده ای اطلاق می شود که پراکنش طبیعی آن محدود به مرزهای جغرافیایی و سیاسی یک کشور باشد مانند عقرب زاگرسی *Hottentota zagrosensis*.
- 20- گونه های سایتیس (CITES): به جانوران وحشی مندرج در یکی از ضمائم کنوانسیون تجارت بین المللی گونه های گیاهی و جانوری در معرض خطر انقراض که به اختصار سایتیس نامیده می شوند، اطلاق می گردد.
- 21- گونه های خاص: صرفاً در این دستورالعمل منظور گونه های حمایت و حفاظت شده، در معرض تهدید یا انقراض با هر درجه و یا مشمول ضمائم سایتیس (CITES) می باشد، که برای اختصار با این نام خوانده می شوند.
- 22- گونه های مهاجم: به موجودات زنده غیر بومی اطلاق می شود که به دلیل خصوصیات آن گونه از جمله تطابق پذیری بالا با محیط، با ورود به محلی موجبات برهم خوردن تعادلات اکولوژیکی در محیط جدید را فراهم می آورند.
- 23- مجوز محیط زیستی احداث: به مجوزی اطلاق می شود که از سوی اداره کل استان صادر می شود و اختصاص به متقاضیانی دارد که اجرای طرح آنها مورد تأیید قرار گرفته و تمامی مدارک و استعلامات خود را کامل نموده و صرفاً برای احداث می باشد.

24- مجوز محیط زیستی بهره برداری: به مجوزی اطلاق می شود که پس از احداث مرکز و تأیید آن توسط کارشناسان دفاتر تخصصی یا اداره کل استان توسط مدیر کل استان صادر می شود که تهیه مولدین اجرای طرح و شروع به کار مرکز در این مرحله قرار دارد.

25- شرح خدمات مرتبط شرکتهای و مؤسسات: به فهرست خدماتی اطلاق می شود که مطابق با شرح خدمات مندرج در اساسنامه آن شرکت یا مؤسسه می باشد که در ارتباط با این دستورات عمل، مرتبط با زهر شناسی، حشره شناسی، تکثیر و پرورش بند پایان با اهدافی نظیر غذای دام و طیور، تجزیه پسماندها و کاربرد زهر در داروشناسی، داروسازی، پزشکی و پزشکی سنتی است.

26- پروانه انتفاعی: پروانه های انتفاعی حسب مورد برای شکار و صید جانوران وحشی قابل شکار و صید که جنبه حرفه ای یا کسب یا تجارت داشته و همچنین برای خرید و فروش، عرضه، نگهداری، صادرات، واردات، صادرات مجدد، تکثیر و پرورش جانوران وحشی قابل شکار و صید اعم از زنده یا مرده یا اجزای آنها صادر می شود. (تعریف در آئین نامه).

27- مجوز نگهداری: مجوزی است که مستند به مواد ۸ و ۸۱ قانون حفاظت و بهسازی محیط زیست و ماده ۸ آیین نامه اجرایی قانون شکار و صید از سوی سازمان یا اداره کل، جهت نگهداری یک یا چند جانور وحشی بومی یا غیر بومی برای اشخاص حقیقی یا حقوقی صادر می شود.

28- هزینه خدمات آزمایشگاهی و حق الزحمه کارشناسی: به سازمان حفاظت محیط زیست اجازه داده می شود جهت ارائه خدمات آزمایشگاهی و همچنین امور بازدید، بررسی و ارائه طریق در زمینه مسائل مربوط به وظایف مقرر در قوانین حفاظت و بهسازی محیط زیست و شکار و صید و آیین نامه های مربوط بر حسب مورد، مبالغی تحت عنوان « خدمات آزمایشگاهی » و « حق الزحمه کارشناسی » دریافت نماید. میزان مبالغ قابل دریافت بابت خدمات فوق براساس تعرفه های مشابه دولتی و ساعات کار انجام شده و سایر هزینه ها بنا به پیشنهاد رئیس سازمان به تصویب شورای عالی حفاظت محیط زیست رسیده که این وجوه باید به حساب درآمد عمومی کشور واریز شود.

ماده سه: گونه های قابل تکثیر و پرورش

1- گونه های قابل تکثیر و پرورش در این دستورالعمل به گونه هایی اطلاق می گردد که صدور مجوز تکثیر و پرورش با رعایت ضوابط و مقررات و مفاد مندرج در بند ۱۱ ماده ۲ (تعاریف) این دستورالعمل برای آنها امکان پذیر می باشد. لیکن در هر زمان و بنا به تشخیص کارشناسی و ضرورت ممانعت از تکثیر و پرورش و بهره برداری از گونه یا گونه هایی از جانوران بی مهره، سازمان فعالیت در خصوص آنها را ممنوع اعلام خواهد کرد.

2- ملاک تشخیص گونه به لحاظ کارشناسی نام علمی آن بوده و سایر نامگذاری ها به زبانهای دیگر فاقد اعتبار است و همچنین تعداد برداشت مجاز و انواع گونه های پرورشی براساس وضعیت موجود، آینده نگری و ارزیابی ذخایر طبیعی مبتنی بر بررسیهای کارشناسی و علمی بوده و در صورت لزوم تغییر در اعداد و ارقام و انواع نیز می بایست براین اساس انجام پذیرد.

3- در حال حاضر، صرفاً فهرست زیر از گونه های جانوران بی مهره قابل تکثیر و پرورش می باشند:

الف: تمامی گونه های عقربهای بومی، برخی از گونه های عنکبوتهای بومی دارای زهر کشنده از جنس *Latrodectus*، بعضی از گونه های بومی از زنبورهای خانواده *Apidae* و *Vespidae*، برای مراکز دانشگاهی صرفاً جهت تحقیقات.

ب: تمامی گونه های عقربهای بومی، برخی از گونه های عنکبوتهای بومی دارای زهر کشنده از جنس *Latrodectus*، بعضی از گونه های بومی از زنبورهای خانواده *Apidae* و *Vespidae* برای شرکتهای دانش بنیان و نهادهای تولیدی و تحقیقاتی مانند انسیتو پاستور و مؤسسه رازی به منظور تحقیق و تولید و فروش زهر یا فرآورده های ثانویه آن که پس از تأیید این سازمان و سایر مراجع ذیربط مانند سازمان غذا و دارو امکان پذیر است.

ج: برخی گونه های زنبورهای پارازیتوئید بومی، گونه ایی از سوسکهای پارازیتوئید بومی شامل انواع کفش دوزک و سایر سوسکها، گونه هایی از ملخ های بومی، انواعی از کرمهای خاکی به منظور تهیه کمپوست و در نهایت مگس سرباز که همگی صرفاً پس از تأیید این سازمان و اعلام کتبی و رسمی بلامانع بودن از سوی سازمان حفظ نباتات کشور برای اشخاص حقیقی و حقوقی امکان پذیر هستند.

د: حلزون های بومی از جنس *Helix* پس از تأیید این سازمان برای اشخاص حقیقی و حقوقی.

ماده چهارم: ضوابط و شرایط کلی

- 1- احداث و آماده سازی ساختمانهای محل نگهداری استاندارد جانوران می بایست توسط مجری و بر طبق اطلاعات موجود در منابع مختلف علمی و تجربی انجام گیرد.
- 2- محل احداث می بایست مسقف و کاملاً ایزوله باشد. در صورت نیاز به فضای غیر مسقف، طرح موضوع و اخذ نظر کارشناسی الزامی خواهد بود.
- 3- وضعیت نگهداری و امکانات محل می بایست طوری مهیا گردد تا تأمین کننده حداقل نیازهای زیستی گونه باشد.
- 4- متقاضی در ابتدا موظف به تهیه مولدها از مراکز فعال و دارای مجوز رسمی از سازمان که گونه های قابل واگذاری آنها حاصل اجرای صحیح مقررات مطابق دستورالعمل است پس از صدور مجوز از سازمان خواهد بود.
- 5- در صورت نیاز به تهیه مولدین از طبیعت، این امر با مجوز جداگانه از سازمان پس از بررسیهای کارشناسی و تأیید مراتب انجام خواهد شد و در صورت تأیید سازمان، اداره کل محل احداث مرکز (اداره کل ناظر) صرفاً مجاز به صدور مجوز زنده گیری در سطح استان خود می باشد و برای سایر استانها می بایست مجوز از سازمان صادر شود.
- 6- مجری موظف است، هنگام تهیه مولد چه از طریق مراکز فعال و چه از طبیعت، از گونه هایی که منشأ مشخصی دارند، استفاده نماید.
- 7- مجری موظف است، به منظور جلوگیری از کاهش تنوع ژنتیکی، بر نحوه تکثیر و زاد و ولد جمعیت ایجاد شده، دقت کافی داشته باشد.

- 8- مجری نمی تواند گونه های موجود در مرکز تکثیر و پرورش را تحت مالکیت فکری خود ثبت نماید.
- 9- متقاضی موظف است، اطلاعات خود و هدف از ایجاد مرکز تکثیر را در سامانه جامع محیط زیست ثبت نماید.
- 10- تعداد مولدهای قابل برداشت از طبیعت و ترکیب جنسی آنها در زمان رسیدگی به تقاضا توسط اداره کل از دفاتر تخصصی می بایست استعلام شود.
- 11- هر نوع افزایش جمعیت از طریق تکثیر می بایست صورت پذیرفته و زنده گیری مجدد ممنوع است.
- 12- تعداد مجاز مراکز تکثیر و پرورش جانوران بی مهره در سطح هر استان با توجه به بررسی های کارشناسی از سوی اداره کل و در صورت نیاز از طرف سازمان تعیین خواهد شد.
- 13- متقاضی به هیچ وجه اجازه رهاسازی، جا به جایی، دو رگه گیری، خرید و فروش نمونه های زنده و مرده، زهر و سایر فرآورده های جانبی آن بدون مجوز رسمی سازمان و عرضه محصولات تولیدی خود بدون کسب مجوز از ارگانهای ذیربط را نخواهد داشت.
- 14- به منظور جبران خسارات وارده ناشی از برداشت گونه های بومی و اندمیک از طبیعت، متقاضی موظف است در صورت الزام سازمان متبوع به رهاسازی تعدادی از موالید در طبیعت، نسبت به انجام آن پس از صدور مجوز و اعلام نحوه انجام آن اقدام کند.
- 15- مولدین از هر محلی که تأمین شوند، مجری مکلف به اخذ مجوز نگهداری آنها از اداره کل است.
- 16- سازمان تعیین مبلغ پروانه انتفاعی و ابلاغ آن به ادارات کل استانی را به استناد ماده ۷ آئین نامه برای مولدینی که خود در اختیار مجری قرار می دهد را به عمل خواهد آورد.
- 17- سازمان در قبال خدمات کارشناسی مربوط به گونه های موضوع این دستورالعمل، وفق قانون اجازه دریافت وجه در قبال خدمات آزمایشگاهی و کارشناسی و حسب مورد هزینه دریافت می نماید که اداره کل استان موظف به اخذ مبلغ تعیین شده توسط سازمان، از مجریان می باشد.
- 18- محل تأسیسات تکثیر و پرورش به تشخیص سازمان نباید محل بهداشت و آسایش و ایمنی عمومی و یا موجب وارد شدن خسارت به جنگل ها و مراتع و آلوده شدن آبهای عمومی و همچنین ایجاد خطر بیماری یا تضعیف نژاد برای جانوران وحشی باشد.
- 19- در صورت عدم تعیین رده استقرار واحد های مذکور در این دستورالعمل، رده متعلقه توسط معاونت محیط زیست انسانی تعیین و ابلاغ خواهد شد.
- 20- طرح عملیات و نقشه ساختمان ها باید مورد تأیید سازمان باشد.
- 21- پس از تولید اولین محصول در مرکز، مجری موظف به اخذ تأییدیه برای محصول، از دستگاه صلاحیتدار می باشد.

22- وجود توأم مراکز موضوع این دستورالعمل و مراکز نگهداری سایر گونه ها و نمایشگاه آنها برای یک شخص حقیقی یا حقوقی امکان پذیر نمی باشد.

23- مجری مکلف است در صورت الزام سازمان یا اداره کل به نصب تجهیزات پایش آنلاین در محل تکثیر، موارد درخواستی را مطابق نظر اداره کل یا سازمان در اسرع وقت با هزینه خود به انجام رساند.

24- اداره کل می بایست همواره دقت و کنترل بر مجوزهای صادره با توجه به امکانات موجود در استان برای پایش مراکز فعال را داشته باشد.

25- دوره های آموزشی طی شده توسط افراد در مراکز مختلف برای تکثیر و پرورش، مورد تأیید سازمان نبوده و به عنوان مدارک مثبت ارزیابی نخواهد شد.

26- سازمان از صدور پروانه تکثیر و پرورش جانوران وحشی که موجب تضعیف نژاد یا ایجاد خطر برای سایر گونه های بومی گردد، خودداری خواهد نمود.

ماده پنج: شرایط متقاضی

1- تابعیت ایران.

2- داشتن صلاحیت علمی یا تجربی (قابل اثبات) در زمینه مربوط به جانوران بی مهره و تکثیر و پرورش آنها.

تبصره ۱: دارا بودن مدرک علمی مرتبط و معتبر حداقل در سطح کارشناسی در یکی از رشته های حشره شناسی یا زیست شناسی یا جانور شناسی یا اشتغال به امور مرتبط حداقل به مدت ۳ سال با ارائه سوابق بیمه و گواهی از مراکز دولتی برای مسئول فنی مرکز.

تبصره ۲: به درخواستهای حقوقی شرکتها و مؤسسات با شرح وظایف نامرتبط از جمله صادرات و واردات انواع کالاها پاسخ مثبت داده نخواهد شد.

3- عدم سوء پیشینه مؤثر در زمینه تخریب محیط زیست و منابع طبیعی و تخلفات شکار و صید با کسب استعلام از واحد حقوقی در اداره کل و در صورت لزوم از سایر استانها.

ماده شش: مدارک مورد نیاز برای مراجعه متقاضی به اداره کل

1- تقاضانامه کتبی متقاضی تکثیر و پرورش در اسارت خطاب به مدیر اداره کل و همچنین بارگذاری اطلاعات در سامانه جامع محیط زیست و سامانه کسب و کار.

2- بارگذاری تصویر اسناد تملک زمین محل احداث یا اجاره با مدت زمان حداقل ۵ ساله.

تبصره: در صورت عدم تملک زمین مورد نظر در بدو تسلیم درخواست در مرحله تهیه مدارک، متقاضی می تواند قبل از خرید یا اجاره زمین و به طور کل هزینه کردن درخصوص محل، صرفاً نسبت به پیشنهاد نقطه ای خاص با ارائه مشخصات جهت بررسی تطابق با ضوابط اقدام نماید.

3- بارگذاری طرح توجیهی تکثیر و پرورش گونه های مورد نظر متقاضی بدون کپی برداری از طرحهای دیگر مشتمل بر:

3-1 مقدمه و کلیات کاملاً علمی و توجیهات مستدل اقتصادی.

3-2 هدف یا اهداف مورد نظر به طور مشخص.

3-3 وسعت محل احداث و اجرای طرح.

3-4 موقعیت جغرافیایی زمین محل احداث و نقشه با مقیاس ۱/۵۰۰۰۰

3-5 توجیهات محیط زیستی اجرای طرح.

3-6 نام گونه ها و یا زیر گونه های مورد نظر جهت تکثیر و پرورش و تشریح نحوه تأمین مولدین، تعداد و ترکیب جنسیتی جمعیت اولیه.

3-7 تشریح نحوه تغذیه، محل تأمین و روش نگهداری مواد غذایی مصرفی جانوران و وسایل مورد نیاز برای نگهداری، معرفی نام گونه های زنده مورد استفاده برای خوراک گونه های مورد تکثیر و پرورش و اعلام محل تأمین آنها.

3-8 جنس و ابعاد ویواریومها و سایر محلهای نگهداری و تعداد پیشنهادی گونه های مورد نظر در هر ویواریوم یا مکان.

3-9 نقشه های مقدماتی و پلان کلی جانمایی فضاهای در نظر گرفته شده (تأسیسات، ساختمانها، ویواریومها، قرنطینه، فضای سبز و ...).

3-10 تعیین و بیان روش دفع و یا تصفیه پساب و نگهداری و انتقال پسماندها خصوصاً پسماندهای آلی.

3-11 محاسبه و بیان میزان آب و انرژی مصرفی و نحوه تأمین آن.

3-12 زمانبندی اجرای طرح.

3-13 فهرست و معرفی پرسنل و سایر همکاران.

3-14 برآورد هزینه های ثابت، جاری و درآمدها.

3-15 توجیه اقتصادی طرح.

3-16 تشریح اقدامات و تمهیدات بهداشتی لازم به منظور پیشگیری و کنترل بیماریها.

3-17 تشریح جزئیات و بیان روش انجام طرح تا مرحله بهره برداری.

3-18 حداکثر ظرفیت مورد تقاضا.

3-19 معرفی تجهیزات و تأسیسات.

3-20 نتیجه گیری.

4- مدارک و مستندات مربوط به بند ۲ ماده ۵.

تبصره: در صورت عدم تایید طرح توجیهی توسط کارشناسان اداره کل یا دفاتر تخصصی، متقاضی ملزم به رفع ایرادات وارده خواهد بود.

ماده هفت : مراحل صدور مجوز

- 1- متقاضی باید درخواست خود را به صورت مکتوب (بر اساس ماده ۶ دستورالعمل) به اداره کل تسلیم نماید.
- 2- اداره کل می بایست پس از اخذ درخواست و طرح متقاضی و سایر مدارک لازم، اقدام به بررسی و مطابقت آن با دستورالعمل نماید. در اداره کل، پرونده متقاضی می بایست توسط واحدهای نظارت بر امور حیات وحش، محیط طبیعی، محیط انسانی و حقوقی مورد بررسی کارشناسی دقیق قرار گیرد.
- 3- نظر اولیه (موافقت با کلیات، مخالفت با اجرای طرح، اصلاح یا تغییر طرح توجیهی، تکمیل مدارک و رفع نواقص) ظرف دو هفته کاری توسط اداره کل به متقاضی اعلام خواهد شد.
- تبصره ۱: در صورت موافقت اولیه اداره کل با اجرای طرح و صدور نامه، متقاضی می بایست نسبت به اخذ موافقت سایر دستگاههای اجرایی از جمله دامپزشکی (الزامات بهداشتی) و یا هر ارگان ذیربط اقدام کند.
- تبصره ۲: هرگونه اقدام عملی و ساخت و ساز و تهیه مولد توسط مجری، قبل از صدور مجوز محیط زیستی احداث ممنوع بوده و در صورت اقدام، مسؤولیت آن متوجه مجری خواهد بود.
- 4- در صورت تأمین تمامی مدارک از جمله موارد مندرج در تبصره ۱ بند ۳، مجوز محیط زیستی احداث توسط اداره کل به نام مجری برای ساخت و ساز و آماده سازی محل صادر خواهد شد.
- 5- مدت اعتبار مجوز محیط زیستی احداث صادره حداکثر یک سال بوده و مجری مکلف است ظرف این مدت نسبت به اجرای طرح و تکمیل مستحقات آن اقدام نماید. چنانچه مجری بنا به دلایلی که مورد تایید اداره کل قرار گرفته، موفق به تکمیل مراحل اجرایی طرح نشود، اعتبار مجوز محیط زیستی احداث برای یک دوره یک ساله دیگر قابل تمدید خواهد بود.
- 6- پس از ساخت و ساز و آماده سازی محل اجرای طرح مطابق طرح توجیهی اولیه و انجام بازدید کارشناسی و تأیید اقدامات، مجوز بهره برداری از سوی اداره کل صادر خواهد شد.
- تبصره: قبل از صدور مجوز بهره برداری، مجری مکلف به اخذ پروانه نگهداری برای مولدین و عندالزوم اخذ پروانه انتفاعی مطابق ضوابط و مفاد این دستورالعمل و مبالغ تعیین شده خواهد بود.
- 7- اداره کل مکلف است که یک رونوشت از مجوز محیط زیستی احداث و مجوز بهره برداری را به دفاتر تخصصی ارسال نماید.

ماده هشت: تعهدات مجری (دریافت کننده مجوز)

- 1- مجری مکلف است اقدامات اجرایی خود را مطابق مفاد این دستورالعمل انجام دهد.

- 2- مجری حق هیچگونه بهره برداری از مولدین و موالید در واحد پرورش غیر از آنچه که در چارچوب مجوز تصریح شده را ندارد.
- تبصره: هرگونه بهره برداری از گونه های تکثیر شده خارج از مواردی که در طرح مربوطه تایید گردیده، منوط به اخذ موافقت اولیه اداره کل و الزاماً تأیید دفاتر تخصصی می باشد.
- 3- انجام هرگونه اقدام غیرمعمول در ارتباط با تکثیر و پرورش و تولید مثل گونه ها مانند دورگه گیری اکیداً ممنوع بوده و اقدام به رهاسازی گونه های بومی و اندمیک در زیستگاه های طبیعی بدون اخذ مجوز صرفاً سازمانی، ممنوع است.
- 4- مجری مکلف است برای خرید و فروش، ورود و صدور، نقل و انتقال بخشی یا تمام گونه های بی مهره زنده و غیر زنده اجزاء و محصولات جانبی آنها تحت هر عنوان مطابق طرح توجیهی و تقاضای اولیه در سطح استان از اداره کل و در سطح سایر استانها و کشور از دفتر حفاظت و مدیریت حیات وحش، به طور موردی مجوز لازم را اخذ نماید. تبادل هر تعداد افراد جمعیت بین دو مرکز در داخل یا خارج از کشور نیز منوط به کسب موافقت از دفاتر تخصصی می باشد.
- 5- مجری مکلف است سلامت و بهداشت جانوران وحشی واحد تکثیر و پرورش را به طور مستمر و منظم، توسط کارشناس معرفی شده به اداره کل، مورد پایش قرار دهد.
- 6- مجری مکلف است فضاهای مناسب زیستی متناسب با نیازهای طبیعی گونه را مطابق دستورالعمل و اطلاعات موجود در منابع علمی، آموزشی معتبر یا تجربی تهیه نموده، امکانات لازم برای ایجاد محیط مناسب، غذای کافی و سالم و ساز و کارمراقبت های صحیح ایمنی و بهداشتی و سایر موارد پیش بینی شده در طرح مصوب را مهیا نماید.
- 7- مجری مکلف است در صورت مشاهده هرگونه علائمی دال بر احتمال وجود بیماری مسری (حیوان به انسان یا حیوان به حیوان) در واحد خود، موضوع را در اسرع وقت به اداره کل و نیز ادارات دامپزشکی منعکس و از هرگونه فروش یا جابجایی آنها تا زمان از بین رفتن کامل بیماری اجتناب نماید.
- 8- پروانه بهره برداری صادره یک ساله بوده و مجری پس از آن برای ادامه فعالیت موظف به ارائه گزارش کامل و مصور از فعالیت صورت گرفته شامل تعداد مولد ها، موالید و آمار مرگ و میر احتمالی به اداره کل خواهد بود.
- 9- مجری مکلف است هر شش ماه گزارش جامعی از وضعیت واحد و گونه موجود اعم از جمعیت مولد و موالید، تغذیه، تلفات، بیماری ها و سایر موارد مربوط به فعالیت مرکز را تهیه و به اداره کل ارائه نماید.
- 10- در صورتی که گونه های واحد پرورشی به هر دلیل در طبیعت یا محیط رها شود، مجری مکلف است بلافاصله موضوع را به صورت کتبی به اداره کل استان اطلاع دهد و در غیر این صورت مطابق با مندرجات ماده ۱۲ این دستورالعمل اقدام خواهد شد و جبران هرگونه خسارت ناشی از رها شدن بر عهده دارنده مجوز می باشد.
- 11- مجری مکلف به رعایت و اجرای کلیه قوانین موضوعه و مقررات مرتبط می باشد.

12- مجری مکلف به همکاری همه جانبه در چارچوب قانون با کارشناسان و بازرسان سازمان و اداره کل جهت پایش مرکز می باشد. در این راستا کارشناسان و بازرسان سازمان مجاز به بازدیدهای سرزده از مراکز تکثیر و پرورش خواهند بود.

ماده نه : نظارت

1- نظارت بر حسن اجرای تمامی مراحل طرح ها و مجوز های صادره بر عهده اداره کل خواهد بود.

2- اداره کل استان به منظور اعمال نظارت بر حسن اجرای تمامی مراحل طرح ها و مجوزهای صادره، به شرح ذیل اقدام می نماید:

2-1 تعیین و معرفی نماینده اداره کل به دفاتر تخصصی که مسؤولیت پیگیری و نظارت مستمر بر عملکرد فعالیت طرحهای مذکور و ارائه گزارش به صورت مکتوب هر شش ماه یکبار به مدیر اداره کل را نیز عهده دار می باشد.

2-2 توجه و اقدام لازم در خصوص نظارت مستمر، بر مبنای مفاد مجوز صادره برای متقاضی به ویژه در رابطه با مواردی از قبیل دوره گری، اختلاط ژنتیکی و جمعیتی و پیشگیری از رها شدن گونه ها در طبیعت و همچنین تطابق و تناسب میزان مواد استحصال شده (میزان تولید) با ظرفیت تولیدی قابل اجرا در مرکز در بازه های زمانی معین.

ماده ده : تأمین مولدین

1- تعیین محل تأمین گونه های مولد با نظر دفاتر تخصصی بوده و در این خصوص مولدین باید در صورت وجود و امکان، بدو از نزدیکترین واحد تکثیر و پرورش دارای مجوز رسمی از سازمان به محل احداث واحد جدید و در صورت عدم امکان از سایر مراکز واقع در استانهای دیگر تأمین و در غیر این صورت، نسبت به تأمین آنها از نزدیکترین زیستگاه طبیعی مورد نظر در کشور، اقدام گردد.

تبصره: سازمان یا اداره کل هیچگونه تعهدی در برابر متقاضیان احداث مراکز مورد نظر این دستورالعمل از قبیل تأمین بودجه، زمین، طرح توجیهی و همچنین تأمین مولدین مورد نیاز طرح نخواهد داشت و در صورت امکان، تأمین مولدین از طریق برداشت از طبیعت و یا گونه های در اختیار سازمان نسبت به وظیفه اصلی سازمان که حفاظت از حیات وحش می باشد، در اولویتهای بعدی قرار دارد.

2- در صورت موافقت اداره کل با اجرای طرح، قبل از صدور مجوز محیط زیستی احداث، اخذ تعهدنامه محضری (فرم پیوست) توسط اداره کل استان از مجری به منظور ضمانت اجرای ضوابط و مقررات ضروریست.

3- در صورت عدم امکان تأمین مولدین از جانوران وحشی در اسارت و تأیید سازمان برای تهیه جمعیت مولد از طبیعت، زنده گیری توسط مجری و با نظارت اداره کل استان محل زیست گونه، انجام می گیرد.

4- گونه های مهاجم و برخی گونه های غیر بومی (به تشخیص سازمان) در زمره حیوانات وحشی تضعیف کننده نژاد و مخاطره آمیز برای جانوران وحشی کشور محسوب می گردند.

5- علاوه بر گونه های مهاجم، گونه های غیر بومی که بر اساس نظر کارشناسی سازمان و مطالعات جهانی ارزیابی خطر برای اکوسیستمها مخاطره آمیز هستند، در زمره انواع تضعیف کننده نژاد برای جانوران وحشی کشور محسوب شوند.

ماده یازده: اخطار

در موارد عدم رعایت ضوابط و مقررات مربوط به این دستورالعمل یا سایر قوانین محیط زیستی، اداره کل استان یا معاونت نسبت به صدور اخطار نقص محیط زیستی خطاب به مجری با قید موارد نقض قانون و راهنمایی های لازم برای اصلاح عملیات اجرایی طرح و مهلت کافی برای انجام آن اقدام خواهد نمود.

ماده دوازده: تعلیق یا ابطال

در موارد زیر اداره کل استان نسبت به تعلیق فعالیت مرکز تا ۶ ماه یا ابطال مجوزها و پروانه های صادره اقدام خواهد نمود.

1- عدم توجه به اخطارهای موضوع ماده ۱۱ این دستورالعمل.

2- رها سازی گونه های جانوری در اختیار بدون کسب مجوز از سازمان.

3- دورگه گیری از گونه ها و زیر گونه های مختلف.

4- اقدام به برداشت، شکار و صید غیر قانونی، خریدوفروش، ورود و صدور، نگهداری، حمل و جابجایی (تغییر محل) جانوران وحشی زنده و غیر زنده بومی و غیر بومی و اجزا و فرآورده های گونه های بی مهره و کلیه حیوانات وحشی.

ماده سیزده: بروز رسانی

اصلاح و بروز رسانی مفاد این دستورالعمل و ضوابط آن بنا به پیشنهاد ادارات کل و دفاتر تخصصی مرتبط، پس از تأیید کارشناسان، تأیید معاونت و سپس تأیید و ابلاغ ریاست سازمان، امکان پذیر می باشد.

ماده چهارده:

این دستورالعمل شامل ۱۴ ماده، به تصویب دفاتر تخصصی و تأیید معاونت رسیده و با امضای معاون محترم رئیس جمهور و رئیس سازمان حفاظت محیط زیست، تأیید، تصویب و جهت اجرا در تابستان ۱۴۰۲ به اداره کل حفاظت محیط زیست استانهای کشور ابلاغ گردید.